

Godly Play: een verhaal van betrokkenheid

Godly Play groeit!

Zo snel als het mosterdzaadje, zo krachtig als het zuurdesem ... De oogst is dertig- en zestig- en honderdvoudig! Dit is heerlijk voor alle Godly Play begeleiders om te zien gebeuren.

Vaak krijgt Godly Play Vlaanderen dan ook enthousiaste mails: blijdschap en verwondering over zoveel oogst. Uit sommige mails spreekt ook bezorgdheid.

Vertellers ontdekken bijvoorbeeld sites waar vertalingen, die niet altijd kwalitatief zijn, zomaar aan iedereen worden aangeboden. Of ze kennen iemand die Godly Play in de klas, de parochie of een andere context gebruikt, met zelf aangebrachte aanpassingen die haaks op de Godly Play filosofie staan. Hierdoor rijzen er vragen.

Kan men zomaar een tekst toevoegen aan of stukken weglaten uit een Godly Play verhaal? Is Godly Play met bijvoorbeeld een vaste opdracht als respons nog steeds Godly Play?

Kun je eigenlijk wel échte Godly Play doen, zonder dat je je bewust bent van de achtergronden die worden aangereikt op de driedaagse?

Jerome Berryman, bedenker en bezieler van Godly Play, werd samen met zijn echtgenote met dezelfde vragen geconfronteerd. In 'The Spiritual Guidance of Children' formuleert hij hier een antwoord op. Dit antwoord is geen zwart-wit verhaal over wat mag en niet mag, maar eerder een verhaal over 'de beste wegen'.

Zijn inzichten kunnen ons motiveren om verder te groeien als Godly Play verteller, en helpen bij het onderscheiden van de vele manieren waarop mensen 'Godly Play-en' ... of niet 'Godly Play-en'. En deze manieren hebben niet in de eerste plaats te maken met een reeks vaardigheden ... maar met vijf niveaus van betrokkenheid: 'ideale Godly Play', 'goed genoeg Godly Play', 'oké Godly Play', 'Godly Play-enkel-in-naam' en 'anti-Godly Play'.

Wie nu geen tijd heeft om de volledige vertaling van dit boeiende hoofdstuk te lezen, kan alvast een kijkje nemen achteraan: daar vind je **de tien beste wegen om Godly Play te doen**: een bondige samenvatting van dit hoofdstuk, en van Berrymans spreekbeurten in London. Heb je nog andere 'best ways' in gedachten? Laat maar horen! Het zou fijn zijn om als vereniging onze 'best ways' met elkaar te delen...

Identiteit en verspreiding

Bron:

JEROME BERRYMAN, *The Spiritual Guidance of Children, Montessori, Godly Play, and the Future*, Morehouse Publishing, New York-Harrisburg-Denver, 2013, 173-178.

Wanneer veertig jaar geleden Godly Play ontstond, was het bijna onmogelijk voor andere mensen dan Thea en mij om het hele plaatje te zien. Wij wisten waar we heen wilden, en lieten ons hierbij leiden door onze intuïtie, maar vooral genoten we ervan: van Godly Play, van het gezelschap van de kinderen en van elkaar.

In de loop van de jaren raakten meer en meer mensen geïnteresseerd in wat we deden, dus begonnen we aan het moeizame proces van het schrijven voor en het trainen van andere mensen.

Vandaag is de visie goed omschreven, zodat de identiteit van Godly Play kan bewaard worden, maar toch is het zinvol om samen na te denken over de interesse van mensen in Godly Play in niveaus van betrokkenheid.

Het eerste niveau is '**ideale Godly Play**'. Er zijn vijf gebieden van meesterschap nodig om Godly Play op de beste manier te doen.

Ten eerste moet iemand de basisliteratuur kennen. Boeken en artikels over de theorie, de methode, de spiraalvormige opbouw en de theologische context voor Godly Play en het follow-up materiaal zijn beschikbaar, net zoals de voortzetting hiervan, die gebruikt wordt in de basis cursussen. Deze literatuur werd samengevat in Volume 8 van 'The Complete Guide To Godly Play'.

De Godly Play principes kennen is belangrijk want ze kunnen de begeleiders helpen wanneer er dingen gebeuren waar je nog geen ervaring mee hebt. Weten *waarom* helpt je te weten *hoe*.

Het tweede gebied van meesterschap dat je nodig hebt voor 'ideale Godly Play' is dat je je op een vlotte manier kunt engageren in het proces. Hiernaar gaat de aandacht in de driedaagse basis cursus. De opbouw van de ruimte, hoe omgaan met de kinderen (de gemeenschap en creativiteit van de kinderen ondersteunen), een paar startverhalenⁱ leren, een of meerdere verhalen tonen aan de groep zodat je feedback krijgt en er vertrouwen in krijgt, ... dat maakt er allemaal deel van uit. Het is ook een oefening in het werken met een groepje van drie, zodat het trio – verhaal presenteren, aandachtig beluisteren en kritische observatie – deel gaat uitmaken van jouw eigen groei. Het bewustzijn van die ruimte in het midden van allen en allesⁱⁱ is een van de belangrijkste ontdekkingen in de basis cursus. En deze ontdekking wordt grotendeels niet verbaal onderwezen.

Het loont zeker de moeite om verschillende basistrainingen te volgen met verschillende trainers om te ontdekken wat er uniek is voor een bepaalde trainer, en wat altijd deel uitmaakt van Godly Play.

De basistraining is niet het einde van je voorbereiding. Het is het begin. De Godly Play Foundation ontwikkelt verdere opleidingen en verder geavanceerde basisopleidingen. Zo zijn er in Amerika nu een serie workshops over de nieuwe verhalen in Volume 8 beschikbaar.

Een derde gebied van meesterschap heeft twee kanten. Enerzijds moet je alle verhalen leren. Dit duurt een hele tijd, omdat je dit moet doen terwijl je al werkt met kinderen en andere begeleiders. Je kunt je vooruitgang nagaan aan de hand van de opbouw in de bijlage van Volume 8.

Anderzijds is het belangrijk om je bewust te zijn van de hele opbouw, zelfs wanneer je nog niet alle verhalen hebt geleerd. (...)

Een vierde gebied houdt in dat je je blik op Godly Play verruimt door andere opleidingen te volgen, bijvoorbeeld een training in Montessori of in de Catechese van de Goede Herder. Zo krijg je een kijk op de grotere Montessori traditie, waar de Catechese van de Goede Herder en Godly Play uit gegroeid zijn. (...)

Een vijfde gebied voor 'Ideale Godly Play' is dat je zo veel mogelijk ervaringen opzoekt. Hoe veel ervaring heb je nodig om een Godly Play begeleider te zijn? Dit is een interessante vraag, want in een kerk houdt deze ervaring met de kinderen ongeveer een uurtje per week in. Wanneer de kindernevendienst of zondagschool dus ongeveer vijftig keer per jaar samenkomt, heb je jaarlijks vijftig uur ervaring met kinderen. In een klascontext heb je dan weer veertig (of iets minder) uren contact met de kinderen per week.

Door de geringe kansen in de kerk om ervaring op te bouwen met kinderen kozen Thea en ik ervoor om aan de slag te blijven in Montessori scholen terwijl Godly Play werd ontwikkeld. Thea bleef de rest van haar leven in de school lesgeven, in haar muzieklussen en haar naschools muziekprogramma. Zoals bij elke kunst is de beoefening van de kunst onmisbaar om een kunstenaar te zijn.

Deze vijf gebieden ontwikkelen is overweldigend. Het klinkt bijna onmogelijk, maar het is het ideaal. Dit is wat Thea en ik hebben gedaan, met stukjes en beetjes, gedurende vele decennia. Zo verbeterden we steeds onze kunst om Godly Play te doen, een kunst die we heel graag goed wilden doen.

Natuurlijk zijn er ook andere niveaus van betrokkenheid.

'Goed genoeg Godly Play' is genoemd naar Winnicott's 'goed genoeg moederen'. Dit moederen begint wanneer de afstemming van de moeder op haar kindje niet meer volledig is, wanneer ze begint met *ongeveer* aan alle noden van de baby tegemoet te komen. Wanneer zij opnieuw haar intrede maakt in de wereld van de volwassenen, is dit ook de start van het 'goed genoeg moederen', en dit is goed voor haar en voor het kindje.

'Goed genoeg Godly Play' bevat niet de hele visie die 'Ideale Godly Play' bevat, maar het streeft nog altijd naar dit ideaal.

Mensen die op dit niveau werken weten wat ze nog niet weten. Mensen beschikken immers niet altijd over alle tijd en energie die ze in Godly Play zouden willen steken.

De mensen die als spirituele begeleiders hun kinderen 'Goed genoeg Godly Play' aanbieden, zijn zich er nog van bewust dat zij zelf spiritueel begeleid worden door de kinderen. Daardoor kunnen ze blijven groeien in hun kunst en worden ze voortdurend vernieuwd in hun theologisch spel.

Ze blijven ook uitkijken naar verdere opleiding, en beseffen dat de kunst van Godly Play leren een levenslang proces is. 'Goed genoeg Godly Play' is het compromis tussen het ideaal en wat haalbaar is. Toch wordt dit compromis enkel voor het moment gesloten, vermits je voortdurend blijft bijleren!

'Goed genoeg Godly Play' is de betrokkenheid waarmee veel Godly Players werken en spelen. Hun ruimtes zien er nog niet uit zoals ze zouden willen, maar ze weten wat er nog ontbreekt en wat er nog kan verbeterd worden. Ze beseffen dat hun vlotheid in het hele corpus van verhalen nog beperkt is, maar ze weten hoe ze het niveau waar ze naar verlangen kunnen bereiken, en ze werken hiernaar toe. Om het iets specifieker te zeggen: 'Goed genoeg Godly Play' betekent dat je ongeveer drie kwart van de vijf categorieën van 'Ideale Godly Play' beheerst: een grondige kennis, training in het proces, bewustzijn van de hele opbouw, training in andere disciplines, en ervaring. Wie hier leiding op zich neemt, vindt manieren om direct met kinderen te werken, omdat het zo belangrijk is, ondanks de soms zware organisatorische verantwoordelijkheden voor deze leiders.

'Oké Godly Play' is het derde niveau van betrokkenheid. Ongeveer de helft van de theorie en Godly Play praktijk wordt hier gebruikt. Godly Play wordt vaak vermengd met andere benaderingen. Het bewustzijn van en de betrokkenheid bij het hele proces is ook maar de helft van bij 'Ideale Godly Play' en is niet samenhangend. Wie hier de leiding neemt, doet dit vaak niet vanuit eigen ervaring of uitgebreide training op dit niveau. Het verlangen om meer te weten over Godly Play is ook geringer dan bij 'Goed genoeg Godly Play'.

'Oké Godly Play' is vaak gebaseerd op een compromis tussen heel wat conflicten om de graad van betrokkenheid te bepalen. Deze conflicten kunnen over allerlei dingen gaan: de vereiste training, de noodzakelijke kosten, de verantwoordelijkheid om een spirituele begeleider te zijn, eerder dan een opvoeder in de enge betekenis van het woord, of de leiders van het project niet veeleer met de volwassenen moeten bezig zijn in plaats van

met de kinderen, de onzekerheid over Montessori opvoeding in het algemeen en andere beschouwingen, ...

Door al deze conflicten lijkt 'ideale Godly Play' of 'Goed genoeg Godly Play' onredelijk veel gevraagd voor een welbepaalde context. Op dit niveau is er meer interesse voor een bruikbaar compromis dan voor een verder streven naar het ideaal. Dit is het niveau in veel van de takken die gegroeid zijn vanuit Godly Play.

Wanneer de betrokkenheid onder het 'Oké Godly Play' niveau zakt, is het eigenlijk misleidend om nog de term Godly Play te gebruiken. Laat ons dit vierde niveau **'Godly Play-enkel-in-naam'** noemen. Deze benadering kan eigenlijk een andere methode gebruiken, die alleen maar vanuit de verte op Godly Play lijkt.

Soms wordt hetzelfde materiaal gebruikt, of materiaal dat voor het ongeoefende oog lijkt op Godly Play materiaal. Een reeks verhalen kunnen samengesteld worden zoals de verhalen in 'The Complete Guide to Godly Play'.

Maar wanneer je dit materiaal dan leest, dan wordt duidelijk dat het een chaotische verzameling gezochte woorden is, artistieke projecten die gestuurd worden door de leraar, cartoon prenten om in te kleuren, competitieve oefeningen, wedstrijdspelletjes om Bijbelpassages van buiten te leren, en andere opvoedingsstrategieën die tegen de theorie en praktijk van Godly Play ingaan.

Dit niveau van betrokkenheid bevat weinig van de basiskennis of het vermogen om zich te engageren in het Godly Play proces. De Godly Play ervaringen zijn problematisch, want er is geen verband met echte Godly Play begeleiding.

Een vijfde niveau, **'anti-Godly Play'** kan gevaarlijk zijn voor de spiritualiteit van de kinderen. Ik heb zaken gezien die op Godly Play lijken omdat de kinderen verwelkomd worden op een warme manier, maar na een speelse uitnodiging, verandert het proces in een controlerend en manipulerend gebeuren. Het doel is om kinderen te vertellen hoe ze moeten denken en voelen over God en hen een autoritaire, door anderen gedirigeerde kwaliteit van religieuze ervaring te onderwijzen. 'Anti-Godly Play' maakt misbruik van het tekort van kinderen aan sociaal bewustzijn en zelfsturing. Ze worden geleerd hun vragen in te slikken, hun verwondering uit te doven, en ze worden gedachteloze nabootsers van het christelijke leven en de christelijke taal.

Op een dag kreeg ik een boek met verhalen, met een vrolijke, aantrekkelijke kافت met houten figuren zoals bij Godly Play. De verhalen werden getoond zoals Godly Play verhalen, maar de inhoud ging in één richting, een opvoedingsmodel dat beperkt was tot het aanleren van kerkelijke en Bijbelse 'feiten'. Volwassen doctrines en interpretaties over de Bijbel werden aangeleerd, eerder dan de verwondering over de Bijbelverhalen zelf. Elke les had een samenvatting, die correct moest weergegeven worden voor ze konden doorgaan met de volgende les.

Dit werd ongetwijfeld gecreëerd met de beste bedoelingen om zoals Godly Play te zijn, maar eigenlijk werkte het Godly Play tegen.

Godly Play moet een deel zijn van het voortdurende zoeken naar een betere manier om kinderen deel te laten worden van de christelijke gemeenschap en taal.

Tezelfdertijd moet Godly Play zijn rust bewaren in het zachte afsluiten van haar identiteit, zoals je een 'wondering' zacht moet afsluiten.

Godly Play kan geen bijdrage leveren als het zijn eigen identiteit niet begrijpt, en niet weet hoe het die duidelijk moet communiceren.

(Einde vertaling van:

JEROME BERRYMAN, *The Spiritual Guidance of Children, Montessori, Godly Play, and the Future*, Morehouse Publishing, New York-Harrisburg-Denver, 2013, 173-178.)

Godly Play: The ten best ways

De 10 beste wegen voor jouw Godly Play: een samenvatting van bovenstaand artikel en Jerome Berrymans lezingen in London.

Heb je meer 'best ways'? Mail ze naar godlyplay.vlaanderen@gmail.com: een boeiende insteek voor een volgende nieuwsbrief!

1. Hou van de kinderen, en hou van elkaar. De belangrijkste les wordt niet uitgesproken maar ervaren.
2. Vertrouw de verhalen, vertrouw de Verteller.
3. Vertrouw de kinderen en hun aangeboren vermogen om God te ervaren – volg het kind.
4. Bid voor de kinderen, bid voor elkaar.
5. Leer alle verhalen kennen, leer de verhalen van binnen!
6. Luister en leer, er is steeds meer. Volg opleidingen en blijf je bewust van de inhoud hiervan: de zorg voor de ruimte, het materiaal, de relatie met de kinderen, ... Lees basisliteratuur over de wortels en theologische achtergronden. Neem hierbij ook eens een kijkje over de haag: ook andere opleidingen (bijvoorbeeld Montessori) kunnen je helpen bij jouw Godly Play.
7. Wees je bewust van de volledige opbouw en hoe de verhalen naar elkaar verwijzen.
8. Ken het hele Godly Play proces: van verwelcoming tot afscheidszegen. Wees je bewust van de kracht en inhoud van elke fase, en van de onderlinge samenhang.

9. Oefening baart kunst: vertel zo vaak mogelijk Godly Play verhalen! Laat je organisatorische verantwoordelijkheden nooit je werk met de kinderen in de weg staan.
10. Speel, lach, ontdek, verwonder je.

Katie Velghe

Eindnoten:

ⁱ In de vertalingen spreken we over 'verhalen', Berryman heeft het echter steeds over 'lessons'. ('Kijk goed waar ik deze les ga halen.') Het woord 'les' heeft hier associaties met 'leerhuis', of 'leerling zijn', niet met 'een lesje leren'.

ⁱⁱ Berryman verwijst hier naar zijn essay 'The middle realm' waarin wordt verwezen naar de ruimte in het midden als een 'staat van bewustzijn die open en onbepaald is, en toch fundamenteel voor wie we zijn en voor onze relatie met God en elkaar.'